

Mintha korunk kedvezne az önjelölt diktátoroknak!

Beszélgetés Kerékgyártó Istvánnal

„Letehetetlen!” – ezzel a felkiáltással keresem az író, aki legújabb regényéről kezd mesélni. A Szeretett Gazdám, avagy Egy vezér ifjúkora különleges esszenciával bír, számos morális kérdést feszeget, miközben egyszerre vonzóan és visszataszítóan mutatja be, hogyan válik egy perifériára sodródott fiúból befolyásos vezető.

– **Miért fejlődésregény, miért az 1970-90-es évek, és miért a politika? Mi áll a témaválasztás háttérében?**

– Engem rendkívül érdekel a társadalom, ami-
ben élünk. Ezért végeztem jogot, aztán a böl-
csészkaron a filozófia szakot is kijártam. Ez a
dolog elméleti oldala, gyakorlatnak meg ott
volt életem nagy élménye: a rendszerváltás.
36 éves voltam ekkor, és sok mindent láttam
közről is. Tíz év tudományos munka után üz-
letember lettem, azán megfordultam maga-
sabb állami tisztségekben, beleláttam a politika
gyakran mocskos világába. A volt szocialista
államokban a rendszerváltás után több helyen
– főleg a Szovjetunió utódállamaiban, de
nem csak ott – megjelentek a mélyről érke-
zett, hatalmas ambíciókkal fűtött vezetők,
akiktől nem állt távol a diktatórikus vezetési
stílus. Mintha korunk kedvezne az önjelölt dik-
tátoroknak! Dél-Amerikán át, Ázsiától, Európáig.
Ez izgat mostanában – és csak arról tudok
írni, ami igazán foglalkoztat –, hogy milyen
átalakuláson mentek át ezek a szegény
sorból érkezett fiatalok, hogy megfele-
ledkezve korábbi sorstársaikról, életükről, fék-
telenül gazdagodó diktátorokká váltak.

– **Ugyanakkor ebben megjelenik a felkapaszkodás lehetősége is, ami adott esetben kapóra jön a kilátástalan helyzetben nevelkedő vidéki hősnek.**

– A feljebb jutás és a lecsúszás – utóbbi a Rük-
verc című regényem hajléktalanná váló hőse –
egyaránt érdekel. Ennek az oka, hogy egy
olyan korba születtem, amikor az életem felé-
nél hirtelen minden megváltozott. A korábbi
értékek bűnné váltak, miközben a gyerekkor-
omban rettenetesként bemutatott tőkés világ
mára értékes, követendő lett. Amit addig ta-
nultunk, tudtunk, hirtelen el kellett felejte-
nünk, és valami egészen másféle tudásra lett
szükségünk. Ez milliók számára jelentett hatalmas
feladatot. Sokan belerokkantak, kevesek
viszont abszolvták ezt. Mindkét embertípus

érdekel. Kik és miért buktak el, és kik és miért
tudtak fölemelkedni, érvényesülni?

– **Szerintem erre maga tudja a választ! Elismerésre méltó életrajzában is olvasható, hogy mennyi mindennel foglalkozott. Ezért sodorta Lukót is számos helyzetbe, míg nem elért az utolsó pontig?**

– Egy változó korban ez szükségszerű. Sokak-
nak sokfélé ki kellett próbálniuk, míg sikere-
sek lettek, vagy épp ellenkezőleg: elbuktak.
Persze, az, hogy sokfelé megfordultam életem
során, segít az írásban, szívesen viszem hősei-
met azokra a helyekre, olyan élethelyzetekbe,
ahol magam is jártam.

– **„Olyan munkát találni, ami élvezetet is okoz” – írja a kötetben. Lehet élvezettel diktátorrá válni?**

– A hősnemnek egyre több lehetősége lesz a
földi gyönyörök megszerzésére, szép
nők, gasztronómiai élvezetek, drága
ruhák, utazások... igazi hedonistává
válík. De rá kell jönnie, hogy ezt a nép
felé nem okos mutatni, mert az efféle
költekezés népszerűtlenné teheti a tö-
megek előtt, így lemond ezek egy ré-
széről. Közben arra is rájön, hogy ne-
ki a legnagyobb gyönyört a politikai
intrikák, ellenfelei legyőzése, megalá-
zása okozza. A hatalom edesebb lesz
számára a legszebb nőnél, a legfino-
mabb beluga kaviárnál is. Az igazi él-
vezet neki a korlátlan hatalom lesz.
Tehát, lehet.

– **Izgalmas megoldás, hogy a narrátor végig „Gazdám”-ként említi a bántalmazott, összetört, magányos fiút, még ha a karakter fel is nő a jelzőhöz. Ki mesél?**

– Nem árurom el, hogy ki
mesél, majd az olvasó
megtudja, de annyit el-
mondhatok, hogy miköz-
ben egy diktátorrá váló fi-
atalember vallomásaként
írtam a regényt, rá kellett
jönnöm, hogy ezt ő maga
nem mesélheti el így,
főleg, ahogy a paranoiája
fokozódik. Ilyen titkokat
magáról egy diktátor a
legközelebbi bizalmasai-
val sem szívesen oszt
meg. Főleg Luko, aki nem
is tart bizalmasokat, mert

senkiben sem bíz. Ezért kellett egy olyan
lény, akit valaha igazán szeretett, és az is őt, és
aki elmeséli hősünk legbensőbb titkait is.

– **Olvasás közben gyakran az volt a benyomá-
som, hogy egy forgatókönyvet tartok a ke-
zembem. Regényei feldolgozásaira volt is pél-
da, ha csak a Rükvercre vagy a Hurokra gon-
dolunk. Elképzelhető, hogy a Szeretett Gaz-
dám, avagy Egy vezér ifjúkorát is láthatjuk
majd színpadon?**

– Igen, több színházi előadás is született a re-
gényeim nyomán, talán azért, mert sok ben-
nünk a párbeszéd, és rendszerint jeleneteket
írok, akár egy darabban. Látom magam előtt
a helyszínt, a szereplőket, mint egy moziban
vagy a színpadon. És jól tippelt, már fölmerült
bennem, hogy a Szeretett Gazdám is le-
hetne színházi előadás. Sőt már bele is fogtam

valamibe! Egyelőre egy
monodrámaként kép-
zelem el, Luko meséli az
életét, egyre örülte-
ben, ahogy magával ra-
gadja, vonzza és a mély-
be (vagy a magasba?) lö-
ki a hatalomvágy sűrű,
édes örvénye.

Vermes Nikolett
Fotó: Túry Gergely

▶ könyvről

Kerékgyártó István:
SZERETETT GAZDÁM
avagy Egy vezér ifjúkora
Kalligram Könyvkiadó, 352 oldal, 3990 F